

การศึกษาในประเทศฝรั่งเศส

■ ดร. นันทา ไกรวิทย์

บทคัดย่อ

การศึกษาเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ต่างชั้นวรรณะมีโอกาสทัดเทียมกันได้ ในสังคม ฝรั่งเศสเป็นประเทศหนึ่งที่ส่งเสริมให้มีการศึกษาโดยไม่คิดค่าเล่าเรียนมาแต่โบราณกาล ความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นสิ่งที่ฝรั่งเศสมอบให้แก่ทุกคนที่อยู่ในประเทศ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ เพศ หรือฐานะทางสังคม

ระบบการศึกษาของฝรั่งเศสแตกต่างจากระบบการศึกษาของไทยและประเทศตะวันตกอื่นๆ ที่เรารู้จัก การศึกษาในประเทศฝรั่งเศสจึงเป็นหัวข้อที่ควรแก่การศึกษา เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ที่จะไปศึกษาต่อโดยตรง หรือสำหรับผู้ที่ไม่หาความรู้เรื่องการศึกษาโดยทั่วไป

จักรพรรดิชาร์เลอมาญเสด็จเยี่ยมโรงเรียน

ย้อนรอยอดีต

ปีค.ศ. 789 เป็นยุคแห่งการฟื้นฟูศิลปวิทยาการกาโรแล็งเชียง (la renaissance carolingienne) จักรพรรดิชาร์เลอมาญ (Charlemagne) ทรงเห็นความสำคัญของการศึกษา โปรดให้ก่อตั้งโรงเรียนสอนผู้ที่จะเป็นนักบวช และผู้ที่จะเป็นข้าราชการ การเรียนการสอนในยุคนั้นเป็นการให้บริการฟรี

ปีค.ศ. 1215 โรแบร์ เดอ ซอร์บอน (Robert de Sorbon) ให้กำเนิดมหาวิทยาลัยแห่งปารีส ซึ่งต่อมาได้ชื่อว่า ลา ซอร์บอน (la Sorbonne)

มหาวิทยาลัยซอร์บอน (LA SORBONNE) กรุงปารีส

นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา การศึกษาในมหาวิทยาลัยเข้าสู่ยุคเสื่อม พวกพระเยซูอิตส์ (Jésuites) ได้เข้ามามีบทบาทฟื้นฟูการศึกษา

ปีค.ศ. 1792 การปฏิวัติ (la Révolution) ได้ยกเลิกการเรียนการสอนที่วัดเป็นผู้จัด เลอ มาร์กีส์ เดอ คงดอร์เซ (Le Marquis de Condorcet) นักคำนวณและสมาชิกสภาคอนเวนชัน (la Convention) เป็นผู้จัดแผนการศึกษาต่างๆให้แก่วัฒน

ปีค.ศ. 1802-1808 จักรพรรดินโปเลียนได้ทรงก่อตั้งโรงเรียนมัธยมปลาย (le lycée) และทรงจัดให้มีประกาศนียบัตรมัธยมปลาย (le baccalauréat) และมหาวิทยาลัยแห่งจักรพรรดิ (l'université impériale)

ปีค.ศ. 1833 มีการบัญญัติกฎหมายกีโซ (la loi guizot) ตามกฎหมายนี้ รัฐให้ทุกคอมมูน (la commune) เปิดโรงเรียนประถมชาย และเปิดโรงเรียนฝึกหัดครูชายและหญิงในทุกจังหวัด

ปีค.ศ. 1881-1882 จูล แฟร์รี (Jules FERRY) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐที่ 3 (République III) เป็นผู้นำการศึกษาภาคบังคับมาใช้ และให้บริการฟรี รวมทั้งให้สถานศึกษา (ระดับประถมศึกษา) เป็นกลางทางศาสนา

หลักเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดการศึกษา

แม้ว่าประเทศฝรั่งเศสจะมีการปฏิรูปทางการศึกษามากหลายครั้งแล้วก็ตาม แต่ฝรั่งเศสยังยึดหลักเกณฑ์เดิมๆ ในการจัดการศึกษา ซึ่งมี 4 ประการคือ

1. ให้มีการศึกษาภาคบังคับระหว่างวัย 6-16 ปี
2. ให้การศึกษาฟรี (ยกเว้นเฉพาะค่าลงทะเบียนเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ซึ่งจัดได้น้อยมาก)
3. ให้เสรีภาพในการจัดการศึกษา กล่าวคือ ใครๆก็สามารถเปิดหรือจัดการศึกษาได้ทุกระดับชั้น
4. ให้สถานศึกษามีสถานภาพเป็นกลางทางศาสนา คือไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาใดๆและไม่มีการสอนศาสนาในโรงเรียน

รัฐมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา ระบบการศึกษาของฝรั่งเศสเป็นระบบการบริหารจากส่วนกลาง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดแผนการเรียนการสอนและเป็นผู้อนุมัติปริญญาประเภทต่างๆ นอกจากนี้กระทรวงอื่นๆ เช่น กระทรวงเกษตร กระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงต่างประเทศ ก็ตั้งโรงเรียนเพื่อให้การศึกษาในแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานของตน

โครงสร้างการจัดการศึกษา

ในปัจจุบันมีการจัดการศึกษา 4 ระดับคือ

1. การศึกษาก่อนวัยเรียน (l'enseignement préscolaire)
2. การศึกษาระดับประถมศึกษา (l'enseignement élémentaire)
3. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (l'enseignement secondaire)
4. การศึกษาระดับอุดมศึกษา (l'enseignement supérieur)

การศึกษาก่อนวัยเรียน (2-5 ปี)

การศึกษาในวัยนี้ไม่จัดเป็นการศึกษาภาคบังคับ มีการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาล (les écoles maternelles) โรงเรียนอนุบาลของรัฐจะให้บริการฟรี แต่สำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชน ผู้ปกครองต้องเสียค่าเล่าเรียนเอง

โรงเรียนอนุบาลมีชั้นเรียน 3 ชั้นคือ ชั้นต้น (petite section) ชั้นกลาง (moyenne section) และชั้นปลาย (grande section)

การศึกษาระดับประถมศึกษา (6-10 ปี)

การให้การศึกษาภาคบังคับเริ่มที่ระดับนี้ และเป็นการบริการการศึกษาฟรี โรงเรียนประถมศึกษา (les écoles primaires) มี 5 ชั้นเรียนดังนี้

ผู้ปกครองมารับบุตรหลานหลังจากโรงเรียนเลิก

1. ชั้นเตรียมประถมศึกษา (cours préparatoire / CP)
2. ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีที่ 1 (cours élémentaire 1 / CE 1)
3. ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีที่ 2 (cours élémentaire 2 / CE 2)
4. ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ปีที่ 1 (cours moyen 1 / CM 1)
5. ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ปีที่ 2 (cours moyen 2 / CM 2)

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (11-18 ปี)

การศึกษาในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ช่วงคือ

- ชั้นมัธยมต้น (11-14 ปี) เรียนในสถานศึกษาเรียกว่า กอลแลจ (Collège)
- ชั้นมัธยมปลาย (15-17/18 ปี) เรียนในสถานศึกษาเรียกว่า ลีเซ่ (Lycée)

การศึกษาในชั้นมัธยมต้น

การศึกษาในช่วงนี้เป็นการศึกษาระบบเดียวกันทั้งหมด กล่าวคือ เป็นการเรียนการสอนทั่วไปในวิชาสายสามัญ ยังไม่แยกเป็นวิชาเฉพาะด้าน มัธยมต้นมี 4 ชั้นเรียน เริ่มที่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (sixième) เรียงลงมาตามลำดับจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (troisième)

การศึกษาในชั้นมัธยมปลาย แยกเป็น 2 สายคือ

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและเทคโนโลยี (Lycée d'enseignement général et technologie) มี 3 ชั้นเรียนคือ ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 1 และชั้นปลาย เมื่อเรียนจบชั้นปลายแล้วจะได้ประกาศนียบัตรสายสามัญ (Baccalauréat général) หรือประกาศนียบัตรสายเทคโนโลยี (Baccalauréat technologique) หรือประกาศนียบัตรสายช่างเทคนิค (Baccalauréat technicien)

2. โรงเรียนมัธยมศึกษาสายวิชาชีพ (Lycée professionnel ou L.P.) ผู้ที่จบชั้น 5 หรือชั้น 4 จากโรงเรียนมัธยมต้นสามารถมาเรียนต่อสายอาชีพได้ คือเรียน 3 ปี จะได้ C.A.P.(Certificat d'aptitude professionnelle) ส่วนผู้ที่จบชั้น 3 แล้วมาต่อสายอาชีพเรียน 2 ปีได้ประกาศนียบัตรอาชีพศึกษา B.E.P. (Brevet d'études professionnelles) หรือศึกษาเพื่อเตรียมสอบรับประกาศนียบัตรมัธยมปลายสายอาชีพ (Baccalauréat professionnel)

ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (Baccalauréat) เป็นประกาศนียบัตรแห่งชาติ ซึ่งจะได้มาจากการสอบข้อสอบกลางของรัฐ ผู้ที่สอบได้รับประกาศนียบัตรนี้สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้โดยอัตโนมัติ นักเรียนไทยที่ประสงค์จะไปศึกษาต่อในฝรั่งเศส ไม่อาจใช้ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายที่ออกให้โดยกระทรวงศึกษาธิการของไทยเป็นหลักฐานประกอบการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในฝรั่งเศสได้ ต้องเรียนใหม่เพื่อสอบ Baccalauréat

การศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาในระดับนี้หากจะกล่าวอย่างกว้างๆ ก็คือการศึกษาทุกประเภทที่จัดให้ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (BAC)

การศึกษาระดับอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายแต่เดิมเพียงการให้การศึกษาและการวิจัย ต่อมาในปี 1984 มีกฎหมายกำหนดภารกิจของรัฐด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ว่า ให้การศึกษาแก่ผู้ที่เข้ามาเรียนในระดับนี้ และให้การศึกษาต่อเนื่องตลอดช่วงการดำเนินชีวิต อีกทั้งต้องเปิดกว้างรับคนทุกระดับ ส่งเสริมการวิจัยทุกแขนง โดยเฉพาะสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เผยแพร่การวิจัยและวัฒนธรรม ตลอดจนให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ

สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของฝรั่งเศสมีหลากหลาย ค่อนข้างจะสลับซับซ้อน จึงยากแก่การจัดแยกประเภท แต่ละแห่งก็จะมีเงื่อนไขการเข้ารับการศึกษาดูแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของตน อย่างไรก็ตาม หากมองในภาพรวมแล้วอาจจัดสถาบันอุดมศึกษาแยกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือกลุ่มมหาวิทยาลัย (universités) และกลุ่มโรงเรียน (écoles) แต่ถ้ามองลึกลงไปที่หลักสูตรการเรียนการสอนแล้ว เห็นควรที่จะรวมเสนอ 7 ประเภทดังนี้

1. สถาบันเทคโนโลยี (Instituts universitaires de technologie / IUT)
2. สถาบันวิชาชีพครู (Instituts universitaires de formation des maîtres / IUFM)
3. สถาบันวิชาชีพ (Instituts universitaires professionnalisés / IUP)
4. โรงเรียนเทคโนโลยีชั้นสูง (Section de technicien supérieur / STS)
5. โรงเรียนเฉพาะด้าน (Ecoles spécialisées)
6. มหาวิทยาลัย (Universités)
7. โรงเรียนชั้นสูง (Grandes écoles)

สถาบันเทคโนโลยี คือสถาบันในมหาวิทยาลัยที่สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางวิชาชีพด้านเทคโนโลยีชั้นสูง เช่นสาขาการก่อสร้าง โยธาธิการ การบำรุงรักษาด้านอุตสาหกรรม อาชีพทางสารสนเทศ เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้ปริญญา DUT (Diplôme universitaire de Technologie)

สถาบันวิชาชีพครู คือสถาบันที่สอนวิชาชีพครู วันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ.1990 รัฐออกกฎหมายให้จัดตั้งสถาบันวิชาชีพครู ตามกฎหมายนี้ผู้ที่ประกอบ

วิชาชีพครู (ครูในระดับโรงเรียน) ต้องเรียนวิชาศึกษาทั่วไปในสาขานี้ที่มหาวิทยาลัย 2 ปี และเรียนวิชาชีพครูในสถาบันวิชาชีพครูอีก 2 ปี

โรงเรียน Ecole Normale Supérieure ที่จัดอยู่ในโรงเรียนชั้นสูง (Grandes écoles) เคยทำหน้าที่ผลิตครูในระดับโรงเรียน ในปัจจุบันการผลิตครูระดับนี้เป็นหน้าที่ของสถาบันวิชาชีพครู ส่วน ENS. ก็เปลี่ยนบทบาทมาผลิตอาจารย์สอนในระดับอุดมศึกษา และเตรียมให้เป็นอาจารย์ผู้สอบคัดเลือกประเภท agrégation (professeur agrégé)

สถาบันวิชาชีพ เป็นสถาบันในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการก่อตั้งขึ้นเมื่อปีค.ศ. 1991 เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถเข้าทำงานในตำแหน่งผู้บริหารตามนโยบายการศึกษาแห่งชาติ การศึกษาในสถาบัน IUP จึงเน้นเรื่องการไปประกอบอาชีพ ใช้เวลาศึกษา 3 ปี โดยรับนักศึกษาที่เรียนจบปีที่ 1 ในระดับอุดมศึกษาเท่านั้นให้เข้าศึกษา

โรงเรียนวิชาชีพชั้นสูง คือโรงเรียนที่สอนทางด้านวิชาชีพ ฝึกความชำนาญทางด้านเทคนิคชั้นสูงสาขาใดสาขาหนึ่งภายในเวลา 2-3 ปี การเรียนการสอนจะอยู่ในโรงเรียนมัธยมปลาย (lycée) ปริญญาที่ได้คือ BTS (Brevet de technicien supérieur) มีสาขาวิชาต่างๆที่เปิดสอนเช่น เลขานุการ กิจการโรงแรม ภัตตาคาร พานิชยกรรม การท่องเที่ยว ช่างประกอบแว่นตา การใช้คอมพิวเตอร์ทางการบริหาร

ผู้ที่จบปริญญา BTS หรือ DUT ที่มีคะแนนสูงสามารถศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหรือโรงเรียนวิศวกรรม ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบการคัดเลือกนักศึกษาของแต่ละสถานศึกษา

โรงเรียนเฉพาะด้าน เป็นสถาบันที่สอนให้มีความรู้วิชาชีพเฉพาะด้าน เช่นโรงเรียนด้านธุรกิจ โรงเรียนการแปลและล่าม โรงเรียนทางการเกษตร โรงเรียนศิลปะ โรงเรียนสถาปัตยกรรม โรงเรียนวิศวกรรม **มหาวิทยาลัย** ปัจจุบันฝรั่งเศสมีมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ 90 แห่ง มหาวิทยาลัยคาทอลิก 5 แห่ง โปรเตสแตนต์ 3 แห่ง และอื่นๆอีก 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 102 แห่ง

มหาวิทยาลัยแห่งรัฐเปิดรับผู้สำเร็จชั้นมัธยมปลาย (BAC) โดยไม่มีการสอบคัดเลือก (เว้นแต่สายการแพทย์ เกสซิก และสถาบัน IUT) มีการเก็บค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียนเพียงเล็กน้อยต่อปีการศึกษา คือคนละประมาณ 126 ยูโรสำหรับปริญญาโดยทั่วไป และ 229 ยูโรสำหรับปริญญาสาขาอาชีพ นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในประเทศฝรั่งเศสก็ชำระค่าลงทะเบียนเท่าๆกัน เพียงแต่จะต้องผ่านการสอบภาษาฝรั่งเศสและการลงทะเบียนล่วงหน้า (pre-inscription) สำหรับการเข้าเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1

การปฏิรูปการศึกษาในปีค.ศ. 1968

การปฏิรูปการศึกษาในครั้งนั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทางด้านการเรียนการสอนและการดำเนินงานต่างๆในมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. นักศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยดำเนินงานโดยอิสระในด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอนและการเงิน
3. มหาวิทยาลัยต้องมีการสอนที่หลากหลายวิชาต่างๆต้องมีการบูรณาการเข้าด้วยกันเช่น สายอักษรศาสตร์กับวิชาศิลปะ วิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยี

การศึกษา 3 ระดับในมหาวิทยาลัย

การศึกษาในมหาวิทยาลัยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

1. ระดับที่ 1 (1er cycle) เป็นการศึกษาทั่วไปในสาขาวิชาหนึ่งที่เราเรียกกันว่า วิชาพื้นฐาน ใช้เวลาศึกษา 2 ปี เมื่อจบจะได้รับอนุปริญญา DEUG (Diplôme d'études universitaires générales)

มหาวิทยาลัยลุมิแยร์ (LYON 2) เมืองลียง

2. ระดับที่ 2 (2e cycle) เป็นการศึกษาที่เจาะลึกลงไปในสาขาวิชาที่เลือกศึกษา ในระยะเวลา 1 ปี เมื่อจบแล้วได้ปริญญาตรี (licence) หากศึกษาต่อไปอีก 1-2 ปีก็จะได้รับปริญญาโท (maîtrise)
3. ระดับที่ 3 (3e cycle) เป็นการศึกษาระดับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและฝึกการวิจัย ผู้ที่เรียนระดับนี้ต้องสำเร็จ maîtrise แล้ว หรือได้ปริญญาเทียบเท่า เช่นปริญญาบัตรจากโรงเรียนชั้นสูง การรับเข้าศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์ และพิจารณาผลการเรียนที่ผ่านมา นักศึกษาสามารถเลือกศึกษาได้ 2 ทาง คือ

3.1 หากเรียน DESS (Diplôme d'études supérieures spécialisées) จะศึกษาด้านวิชาชีพ 1 ปี และมีการฝึกงานในบริษัท

3.2 หากเรียน DEA (Diplôme d'études approfondies) จะศึกษาเพื่อฝึกการทำวิจัยใช้เวลา 1 ปี เมื่อผ่านขั้นนี้แล้วก็สามารถทำปริญญาเอกได้ (Doctorat) โดยใช้เวลาอีก 3-4 ปี และจะต้องสอบวิทยานิพนธ์ต่อคณะกรรมการการศึกษาหรือส่งผลงานวิจัย 1 ชุด ปริญญาที่จะได้ชื่อ Doctorat de l'Université de ตามด้วยชื่อเมืองที่เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย เช่น Doctorat de l'Université de Paris เป็นต้น

บรรยากาศภายในห้องเรียนใต้หลังคาโดม มหาวิทยาลัยซอร์บอน กรุงปารีส

ในสมัยก่อน คนไทยไม่ค่อยเข้าใจระบบการศึกษาในประเทศฝรั่งเศส เมื่อได้ยินว่าคนนั้นจบดอกเตอร์มาจากฝรั่งเศส ก็จะรวมความว่าเป็น “ดอกเตอร์อั่งดริว” (Docteur en droit) ที่จริงแล้วคำว่า “อั่งดริว” ที่กล่าวถึงนั้น คือผู้ที่จบดอกเตอร์ทางกฎหมาย นอกจากนี้ในยุคก่อนๆ ฝรั่งเศสยังมีปริญญา doctorat 3 ประเภท

ซึ่งยุ่งยากแก่การเข้าใจ จนทำให้เกิดความผิดพลาดในการเทียบวุฒิให้แก่ผู้ที่จบการศึกษามาจากประเทศฝรั่งเศส จึงเห็นควรที่จะกล่าวถึงปริญญาเอกเตอร์ (Doctorat) แบบเก่าของฝรั่งเศสทั้ง 3 ประเภทดังนี้

1. **Doctorat d'université** คือปริญญาที่จัดไว้สำหรับคนต่างชาติเท่านั้น ผู้ที่จะเรียนปริญญานี้ไม่ต้องผ่านการศึกษาระดับ 2e cycle ในมหาวิทยาลัยของฝรั่งเศส

2. **Doctorat de 3e cycle** คือปริญญาเอกแห่งชาติ (เทียบเท่า PH.D.) ผู้ที่จะเข้าศึกษาระดับนี้ต้องผ่านระดับ 2e cycle มาก่อน และต้องสอบผ่าน DEA จึงจะสามารถทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกหรือทำงานวิจัย (3-5 ปี)

3. **Doctorat d'Etat** คือปริญญาเอกที่มีเฉพาะในประเทศฝรั่งเศสเท่านั้น ผู้ศึกษาจะต้องมีความรู้ทางภาษาอย่างดีเยี่ยม อีกทั้งต้องใช้เวลายาวนานในการศึกษาวิจัย (8-10 ปี หรืออาจมากกว่านี้ก็ได้) บางสาขาวิชาเช่นสายการแพทย์ เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับ 2^e cycle แล้ว จะมีหลักสูตรระยะสั้น 1 ปี เรียนแล้วได้ Diplôme หลักสูตรระยะยาว 1-3 ปี เรียนจบได้ปริญญา Doctorat d'Etat ความลึกลับในเรื่องชื่อปริญญาและระยะเวลาในการศึกษา ทำให้หลายคนสับสนและเข้าใจผิดเกี่ยวกับปริญญาเอกของฝรั่งเศส ในปัจจุบันประเทศฝรั่งเศสได้ยกเลิกปริญญาทั้งสามประเภทนี้ และปรับปรุงปริญญาเอกเป็นหนึ่งเดียวดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

มหาวิทยาลัยได้ปรับเปลี่ยนหลักสูตรและสาขาวิชาที่สอนไปมาก ตามนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ความต้องการของสังคม และตามสภาพเศรษฐกิจ เมื่อรัฐส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศ

มหาวิทยาลัยบางแห่งจึงมิได้ใช้ภาษาฝรั่งเศสเท่านั้นในการสอน แต่เปลี่ยนมาใช้ภาษาอังกฤษแทน ด้วยเหตุนี้จำนวนนักศึกษาที่ไปเรียนต่อในประเทศฝรั่งเศสจึงมีเพิ่มขึ้นกว่าเดิมมาก

โรงเรียนชั้นสูง คือสถานศึกษาที่ให้ความรู้เฉพาะผู้มีปัญญาเลิศ ตลอดจนฝึกฝนนักศึกษาให้เป็นผู้นำในสาขาวิชาที่เปิดสอน ประเทศฝรั่งเศสเป็นแห่งเดียวในโลกที่มีระบบการศึกษาเช่นนี้ ผู้ที่จะเข้าไปศึกษาในโรงเรียนชั้นสูงจะต้องผ่านการสอบคัดเลือกที่ยากและเข้มงวดมาก ในปัจจุบันมีโรงเรียนชั้นสูงประมาณ 300 แห่ง ประกอบไปด้วยสถานศึกษาที่เป็นของรัฐและเอกชน

โรงเรียนชั้นสูงเปิดทำการสอนในสาขาวิชาต่างๆเช่น วิศวกรรม วิทยาศาสตร์ การบริหารธุรกิจ ศิลปะ ฯลฯ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (lycée) บางแห่งจัดหลักสูตรเตรียมการในการสอบคัดเลือก 2 ปี เพื่อเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนชั้นสูง ชั้นเรียนเรียกว่าชั้นเตรียมการ (classes préparatoires)

สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งของฝรั่งเศสจะไม่เทียบปริญญาตรีและโทให้กับนักศึกษาไทย ทำให้ผู้เรียนต้องเสียเวลาไปเริ่มเรียนปีที่ 3 ของระดับปริญญาตรี (licence) นักศึกษาจึงควรย้ายสถานศึกษาไปเรียนในสถาบันที่เทียบปริญญาให้เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียเวลา หากเป็นนักเรียนทุนรัฐบาลฝรั่งเศสก็เป็นเรื่องยากเพราะบางครั้งผู้ดูแลนักเรียนทุนรัฐบาลฝรั่งเศสจะไม่เห็นชอบตามคำร้องของนักศึกษา

ปีการศึกษา (l'année scolaire)

ปีการศึกษาของฝรั่งเศสเริ่มต้นเดือนกันยายน (ระดับอุดมศึกษา เริ่มเดือนตุลาคม) และสิ้นสุดเดือน

มิถุนายน รัฐเป็นผู้กำหนดระยะเวลาการเรียนการสอนในแต่ละปี ในปัจจุบันกำหนดให้เรียนอย่างน้อย 36 สัปดาห์ต่อปี โดยแบ่งระยะเวลาการเรียน 5 ช่วงเท่าๆกัน และมีการหยุดเทอม 4 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีเวลาพักผ่อนได้อย่างเพียงพอตามแนวทางเน้นความสนใจที่ผู้เรียน ครอบครัวและเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

ประเทศฝรั่งเศสแบ่งเขตการศึกษาเป็น 3 เขต คือ เขต A เขต B เขต C (Zone A Zone B Zone C) โดยปกติการเปิดและปิดภาคการศึกษาจะทำพร้อมๆกันทุกเขตการศึกษา ยกเว้นเฉพาะการหยุดช่วงฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิ จะหยุดไม่พร้อมกัน แต่ช่วงที่หยุดจะห่างกันไม่เกิน 1 สัปดาห์

ระยะเวลาการปิดภาคเรียน

การปิดภาคเรียนระหว่างปีการศึกษา

โรงเรียนในประเทศฝรั่งเศสมีการปิดเรียน 4 ครั้งโดยแบ่งเป็น

- **หยุด 1 สัปดาห์**
 - ช่วงเทศกาลตูสแซง (Toussaint)

(ต้นเดือนพฤศจิกายน)

- **หยุด 2 สัปดาห์**

- ช่วงเทศกาลคริสมาสต์ (Noël) (ธันวาคม-มกราคม)

- ช่วงฤดูหนาว (กุมภาพันธ์-มีนาคม)

- ช่วงเทศกาลปาร์ค (Pâques) (ฤดูใบไม้ผลิ มีนาคม-เมษายน)

การปิดภาคเรียนปลายปีการศึกษา

การหยุดช่วงนี้เป็นการปิดภาคฤดูร้อน (les vacances d'été) กินระยะเวลา 2 เดือน คือเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม

ตามปกติจะหยุดในวันเสาร์หลังจากเรียนภาคเช้าแล้วและจะกลับมาเรียนใหม่ในวันจันทร์

บทส่งท้าย

ในปัจจุบันประเทศฝรั่งเศสเป็นรัฐฯ หนึ่งของสหภาพยุโรป ผู้ที่จะไปศึกษาในประเทศนี้จะได้เรียนรู้ทั้งวัฒนธรรมฝรั่งเศสและยุโรปควบคู่กันไป

นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541 เป็นต้นมา รัฐบาลฝรั่งเศสและสถาบันการศึกษาของฝรั่งเศสได้จัดงานแนะแนวการศึกษาต่อในประเทศฝรั่งเศสเป็นประจำทุกปีที่กรุงเทพฯและเชียงใหม่ หากต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมโปรดติดต่อหน่วยงาน EduFrance กรุงเทพฯ

บรรณานุกรม

- CHAMART, A., GUILLARD, G.,(2001). **Study in France with EduFrance**, P.A. Living, Bangkok.
- KRAIVITHAYA, N.,(1985). **La France Contemporaine**, Université Srinakharinwirot Pathumwan, Bangkok.
- MONNERIE, A.,(1996). **La France aux cent visages**, Hatier-Didier, Paris.
- RICHAUD, G., KIMMEL, A.,(1996). **Le nouveau guide France**, Hachette, Paris.
- <http://www.education. gouv.fr>
- <http://ulm.ens.fr/ecole/presentation.html>